

LUYỆN TẬP VỀ GIỮ GÌN SỰ TRONG SÁNG CỦA TIẾNG VIỆT

I – BÀI TẬP

1. Chỉ rõ lỗi và nêu cách sửa lỗi đối với các trường hợp sau đây, trích từ bài thi môn Ngữ văn của học sinh lớp 12.

– *sinh đẹp, lăng mạng, trung thuỷ, xương núi, mảnh thảnh, thoan thoát, sung phong, ăn mặc, láy xe, bẩn chất, dáng dóc, nổi bậc, chí thức, tắc máy, truyện ngắn, diệu đà, vẻ đẹp, xuy nghĩ, chiêm nổi, xâu thẳm, sảng sàn, đàng cá giữ, chiến chanh, hướng dẫn, mạnh dạng,...*

– *Nguyệt nó rất ngoan.*

– *Nguyệt trông giống một cô gái hài hoà.*

– *Nguyệt là người phụ nữ hiện thân ở cầu Đá Xanh.*

– *Trải qua nhiều năm tháng mà Nguyệt vẫn không phai mờ.*

(Báo Tuổi trẻ, 28 - 6 - 2004)

- 2.** Bài tập 2, sách giáo khoa, trang 80.
- 3.** Bài tập 3, sách giáo khoa, trang 80.
- 4.** Bài tập 4, sách giáo khoa, trang 80.
- 5.** Bài tập 5, sách giáo khoa, trang 80 – 81.

II – GỢI Ý GIẢI BÀI TẬP

1. Có thể sửa lỗi như sau :

– *xinh đẹp, lăng mạn, chung thuỷ, xương núi, mảnh khảnh, thoăn thoắt, xung phong, ăn mặc, lái xe, bẩn chất, dáng vóc, nổi bật, trí thức, tắt máy, truyện ngắn, diệu đàng, vẻ đẹp, suy nghĩ, chìm nổi, sâu thẳm, săn sàng, đòn cá dũ, chiến tranh, hướng dẫn, mạnh dạn,...*

– *Nguyệt rất ngoan.*

– *Nguyệt trông giống một cô gái hiền hoà.*

– *Nguyệt là người phụ nữ xuất hiện ở cầu Đá Xanh.*

– *Trải qua nhiều năm tháng mà Nguyệt vẫn không thay đổi.*

2. Bài tập dẫn ra bốn câu thì cả bốn câu đều có sự lạm dụng từ ngữ tiếng nước ngoài và sự trùng nghĩa.

– *fan* (người hâm mộ), viết "nhiều fans hâm mộ" là trùng nghĩa. Khi tiếng Việt đã có cụm từ *người hâm mộ* thì không nên dùng *fan*. Hơn nữa nếu mượn từ đó vào tiếng Việt thì cũng không mượn hình thức số nhiều (*fans*) của nó.

– *Festival* có nghĩa là "liên hoan", "lễ hội". Dùng *liên hoan festival* vừa lạm dụng tiếng nước ngoài vừa trùng nghĩa.

– *Mốt* hàm chứa nghĩa "thời trang". Dùng *mốt thời trang* vừa lạm dụng tiếng nước ngoài vừa trùng nghĩa.

– *Khả dĩ* có nghĩa là "có thể". Dùng *khả dĩ có thể* vừa lạm dụng tiếng nước ngoài vừa trùng nghĩa.

3. Trong các câu được dẫn ra, các từ *bầu*, *phong* và *kỉ vật* dùng sai.

Bầu là chọn bằng cách bỏ phiếu hoặc biểu quyết để giao cho làm đại biểu, làm một chức vụ...

Phong là ban tặng chức vị, danh hiệu.

Kỉ vật là vật kỉ niệm, không thể nhầm lẫn với *di vật* (vật để lại của thời đã qua).

Có thể sửa lại các câu ấy như sau :

– *Xã em có mười người được phong là Bà mẹ Việt Nam Anh hùng.*

– *Chiều qua, lớp em họp để đề nghị mức kỉ luật cho các bạn vừa dính líu vào vụ ẩu đả trước cửa trường.*

– *Vừa qua, một thuyền đánh cá đã vớt lên được từ đáy biển nhiều di vật thời chiến tranh.*

4. Bài tập này đề cập tới lỗi diễn đạt, lỗi về lô gích : *duy nhất không đi với hai* (chị em), *đơn cử* không tương hợp với *nhiều* ; *tội phạm* bao gồm cả tội *ma tuý*. Có thể sửa lại các câu ấy như sau :

– [...] còn lại hai chị em [...].

– Có thể nêu tên tuổi nhiều nhà văn, nhà thơ [...].

– [...] tệ nạn mại dâm, ma tuý và các tội phạm khác.

5. Bài tập này đề cập tới những câu phạm lỗi về cấu trúc.

– Câu đầu chỉ mới có thành phần trạng ngữ (gợi ý sửa : *Trong cuốn sách kì thú đó, cuốn sách mười năm nay bao giờ tôi cũng mang theo bên mình, tôi đã tìm thấy những bài học quý báu về lẽ sống, về đạo làm người.*)

– Câu thứ hai dùng sai quan hệ từ (gợi ý sửa : thay từ *mà* bằng từ *chứ*).

– Câu thứ ba dùng sai cặp từ có tác dụng nối *càng... càng* (gợi ý sửa : thay *mỗi ngày một* bằng *càng*).

– Câu thứ tư chỉ mới có thành phần trạng ngữ (gợi ý sửa : thêm dấu phẩy sau từ *đời* và chuyển từ *tôi* ra trước từ *chỉ*).

– Câu cuối không đúng cấu trúc câu câu khiếu (gợi ý sửa : bỏ từ *được* đi).

(Chú ý : mỗi câu có thể có nhiều cách sửa).